

Fes teva la cultura popular

Programa educatiu de les Cases de la Festa

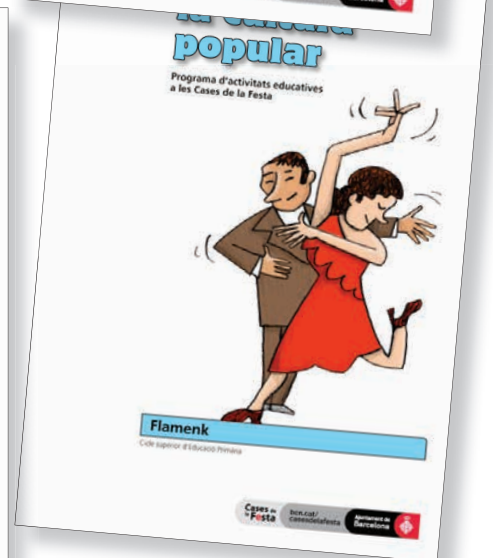
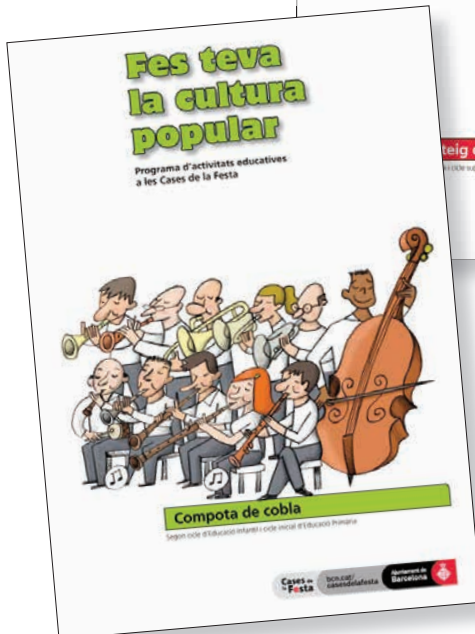
Cases de
la Festa

[bcn.cat/
casesdelafesta](http://bcn.cat/casesdelafesta)

Ajuntament de
Barcelona

Fes teva la cultura popular

Programa educatiu de les Cases de la Festa

Les Cases de la Festa

La ciutat de Barcelona té noranta entitats i associacions de cultura popular i tradicional. L'activitat que desenvolupen, a més de ser un dels eixos vertebradors del caràcter de Barcelona com a capital cultural, és un pilar de la participació ciutadana que s'expressa a través de la cultura. Formacions musicals, esbarts dansaires, geganters, castellers i diables mantenen ben viu aquest patrimoni cultural renovant-lo dia a dia amb les aportacions de les generacions joves. El govern municipal, conscient del valor d'aquestes activitats, vol promoure-les mitjançant més suport al conjunt d'entitats de la ciutat que es dediquen a aquest sector cultural. I ho fa constar amb la mesura de Govern **Creació de la xarxa d'equipaments per la cultura popular i tradicional: les Cases de la Festa**, aprovada l'abril del 2012.

Les Cases de la Festa tenen la missió de promoure la cultura popular i tradicional, a més de potenciar-ne la formació i la recerca. També són productores i dinamitzadores al territori d'activitats de cultura popular i tradicional. Són el lloc de trobada de les entitats de cultura d'arrel tradicional, però tenen també les portes obertes a tothom. Barcelona té una xarxa de Cases de la Festa molt actives, repartides pels diferents barris, que acullen entitats d'àmbits tan diversos com els castells i els falcons, la dansa (la sardana, el ball de bastons...), la imatgeria festiva (els gegants, els capgrossos, el bestiari...), el món del foc (les bèsties, els diables...), la música (les gralles, els tabals...), bona part de les quals coincideixen en força manifestacions festives. Actualment, les Cases de la Festa són set:

- La Casa dels Entremesos. Espai de la imatgeria festiva de Ciutat Vella que allotja prop de 40 figures, entre les més representatives de la ciutat. Acull 14 entitats, que tenen uns 1.100 associats.
- Centre d'Imatgeria Festiva de Sant Martí – Can Saladrigas. Especialitzat en l'exposició de les figures del barri del Poblenou. Es complementa amb la Biblioteca Manuel Arranz, en el mateix edifici de Can Saladrigas, especialitzada en cultura popular i tradicional.
- La Violeta – Centre de Cultura Popular de Gràcia. Espai de la coordinadora de colles de cultura popular de Gràcia que recull la història d'una de les cooperatives obreres més dinàmiques de la ciutat. Ha obert les portes el novembre del 2012.
- Casa dels Castellers de Barcelona. Seu social de la colla castellera de la ciutat, que per les característiques arquitectòniques que té permet acollir una multitud d'activitats vinculades amb la difusió de la cultura popular i tradicional.
- Centre Cultural Albert Musons de Gràcia. Espai de les federacions de carrers de la Festa Major de Gràcia, Colles de Sant Medir i Castellers de Gràcia. Inaugurada el juny del 2012.
- Orfeó Martinenc. Nova seu de la històrica entitat del barri del Clot, que ha estat el motor de la cultura popular al territori amb geganters, diables, bastoners i gegants.
- Centre Municipal de Cultura Popular de Sant Andreu. Espai de residència de cultura popular i tradicional del districte i, alhora, seu de federacions nacionals com la dels trabucaires, els bastoners i els Tres Tombs.

D'altra banda, la Xarxa té tres centres associats (Museu Etnològic, Centre Artesà – Tradicionari i Biblioteca Manuel Arranz) i dos locals associats (Centre de Cultura Popular de la Sagrada Família i Centre de Cultura Popular de Sant Antoni). Com que es tracta d'una iniciativa dinàmica, directament vinculada al territori i a l'activitat de les entitats, la xarxa s'anirà ampliant a mesura que s'hi vagin afegint altres equipaments.

'Fes teva la cultura popular'. Programa d'activitats educatives a les Cases de la Festa

Una de les prioritats del govern municipal en crear la Xarxa de Cases de la Festa és la de promoure un programa educatiu que fomenti la divulgació i el coneixement de la cultura popular i tradicional. Té l'objectiu d'apropar el món de la cultura popular catalana a l'alumnat d'escoles i instituts posant a la seva disposició visites pedagògiques a les Cases de la Festa. Aquesta aproximació es fa a través de la descoberta, la vivència en primera persona i l'experimentació de valors culturals i personals, com ara la participació, la identitat cultural, la cooperació i la implicació en el territori.

Fes teva la cultura popular té la voluntat de divulgar la cultura tradicional i popular d'una forma participativa i motivadora. Per fer-ho, es planteja que l'alumnat hi participi de diferents maneres:

- **Sabent:** que coneguin la cultura popular catalana, reconeixent-la en les seves diferents representacions festives per poder-ne gaudir i participar-hi.
- **Fent:** que realitzin diferents activitats relacionades amb la tradició cultural de la ciutat perquè se sentin protagonistes de la festa i perquè s'animin a contribuir a la vida cultural i participativa del seu entorn.
- **Sentint:** que valorin la cultura popular catalana a partir d'una experiència emotiva que els permeti descobrir com aquest patrimoni cultural viu enriqueix la vida dels ciutadans.

El programa *Fes teva la cultura popular* ofereix diversos tallers, en funció de l'etapa i el nivell educatiu:

Segon cicle d'Educació Infantil i primer cicle d'Educació Primària. Inclou les propostes relacionades amb gegants i imatgeria festiva i la cobla i la música tradicional.

On dormen el gegants? Com és un gegant? Quines mides pot tenir? On dorm? Per on hi veu un capgròs? Amb aquesta activitat participativa en format de dinàmica lúdica descobriran el món dels gegants i els capgrossos.

Compota de cobla. Amb un manat de claus de tible, 500 gr de canyes de tenora, 2 m de vara de trombó i altres ingredients, es farà una compota que permetrà tastar la música per a cobla, la seva història i els trets més importants dels instruments que la formen. Concert a càrrec de la Cobla Sant Jordi-Ciutat de Barcelona.

Cicle mitjà i cicle superior d'Educació Primària. Inclou les propostes relacionades amb la cobla i la música tradicional, el món dels diables i el foc, la sardana i el flamenc.

Bateig de foc. Un enigma portarà els infants fins a les Cases de la Festa per descobrir la festa del foc. A través de jocs i activitats en grup, s'anirà desvelant com s'organitzen, com es preparen i quines experiències viuen les persones que formen part de les colles de diables i diablasses...

Curts i llargs a pas de sardana. No és només un taller de ball, és un viatge a través de la història, la música i el ball de la sardana amb jocs que permetran experimentar-ne el ritme i el moviment i que acabarà amb tothom junt en rotllana i a pas de sardana.

11 x 12. La cobla. De la mà d'una de les cobles més prestigioses de casa nostra, s'ofereix un concert comentat que pretén desvelar tots els secrets d'una formació instrumental que és única al món i pròpia de casa nostra: la cobla. Infants i joves sentiran sardanes, ballets, adaptacions i peces de concert per a cobla. Concert a càrrec de la Cobla Sant Jordi-Ciutat de Barcelona.

Flamenk (només cicle superior d'Educació Primària). Una proposta que els acostava al flamenc. Espectacle en què, a més de sentir la música i veure la dansa d'aquest art, se n'explica la història, la instrumentació i les tècniques bàsiques per discriminar els estils o *palos* més importants. Espectacle a càrrec de la companyia La Botzina.

Primer, segon, tercer i quart d'ESO. Inclou les propostes relacionades amb la cobla i la música tradicional, el flamenc, els castellers i la imatgeria festiva.

Un 4 de 8 amb folre i...? Enfilarse descalç a sobre d'un company, fer pinya i treballar en equip, descobrir els noms dels castells i tot el conjunt de valors i habilitats que es posen en joc quan es descarrega un castell.

11 x 12. La cobla. De la mà d'una de les cobles més prestigioses de casa nostra, s'ofereix un concert comentat que pretén desvelar tots els secrets d'una formació instrumental que és única al món i pròpia de casa nostra: la cobla. Infants i joves sentiran sardanes, ballets, adaptacions i peces de concert per a cobla. Concert a càrrec de la Cobla Sant Jordi-Ciutat de Barcelona.

Flamenk. Una proposta que els acostava al flamenc. Espectacle en què, a més de sentir la música i veure la dansa d'aquest art, se n'explica la història, la instrumentació i les tècniques bàsiques per discriminar els estils o *palos* més importants. Espectacle a càrrec de la companyia La Botzina.

Quin bestiari! Com és que traiem bèsties a passejar durant les festes? Des de quan ho fem? Aquesta activitat pretén acostar l'alumnat a l'origen del bestiari festiu i l'organització de les colles i els actes on apareixen. A través d'una activitat educativa, lúdica i participativa, el grup classe podrà experimentar, de primera mà, el procés de creació i disseny d'una figura i l'ús que se'n fa en una cercavila.

Les activitats es desenvoluparan en una de les cases de la Xarxa de les Cases de la Festa o en un centre associat. La reserva es pot fer a través del PAE (<http://www.bcn.cat/educacio/pae>) o directament al web de les Cases de la Festa <http://www.bcn.cat/casesdelafesta/educacio>.

L'eix central de la proposta és la visita a les Cases de la Festa. La possibilitat que els centres educatius puguin viure en primera persona i conèixer de prop tota l'activitat i preparació que es genera arran d'una activitat festiva i popular és una oportunitat excepcional, atès que són activitats que es mostren a la ciutadania en format d'espectador i no de participant. D'aquesta forma els alumnes podran copsar, mitjançant la pròpia experiència, alguns dels elements que formen part del desenvolupament d'aquestes activitats, vestuari, locals d'assaig, organització, preparació, història, etc.

Alhora, es planteja un treball complementari perquè facin a l'aula que evidencii la importància de la cultura popular en la vida col·lectiva de la ciutat. La proposta didàctica inclou:

Previsita, a l'aula. Activitats complementàries que permetin emmarcar l'experiència en els valors personals i socials de la cultura popular, presentar els conceptes clau de la proposta i generar expectativa envers l'activitat que es desenvoluparà a les Cases de la Festa.

Visita a una de les Cases de la Festa, on viuran l'experiència d'una activitat que els permeti conèixer més profundament una determinada manifestació cultural.

Postvisita, a l'aula. Activitats complementàries per fer un procés de tancament, síntesi i cloenda de tot el que hauran viscut i après.

Els dossiers pedagògics associats a cada taller estan compostos per:

1. Orientacions didàctiques per compartir amb el docent els objectius, els continguts i la metodologia de treball plantejada per a cada taller.
2. Unes fitxes de treball per a l'alumnat, amb les quals es pot seguir l'activitat i recollir els continguts, informacions i reflexions que es realitzin durant el desenvolupament de les activitats.
3. Un seguit de recursos bibliogràfics, audiovisuals i digitals com a suport al desenvolupament de les activitats plantejades.

El web <http://www.bcn.cat/casesdelafesta/educacio> posa a disposició de tothom un espai de comunicació i difusió des del qual es pot accedir a informacions, notícies i recursos relacionats amb les entitats i activitats de cultura popular a la ciutat.

Projecte didàctic: **Marinva, joc i educació**

Il·lustracions: **Lluís Cadafalch**

Disseny gràfic: **Fons Gràfic**

Fotografies: **diversos autors**

Assessorament pedagògic i implementació del programa educatiu: **Fragment, serveis culturals**

Producció i coordinació: **Servei de Cultura Popular de l'Institut de Cultura de Barcelona**

Copyright: **Marinva, joc i educació i ICUB-Ajuntament de Barcelona**